

LIITE 6. A. Työryhmän ehdotus OECM-kriteerit täyttävistä ja jatkoselvitetävistä aluetyypeistä.

1. **Aluetyypit, jotka pääosin täyttävät OECM-alueelle asetetut kriteerit.**

Ehdotetaan kohde(tyyppi)kohtaisesti arvioitavaksi ja valitut hyväksyttäväksi OECM-alueina.

Ympäristöministeriön vahvistamat OECM-kohteet viedään CDDA- ja WDPA-tietokantoihin.

ALUETYYPPI	PERUSTELUJA, HUOMIOITA
Valtion talousmetsien erityiset monimuotoisuusalueet ja -kohteet (laki Metsähallituksesta)	
Valtion monikäyttömetsien erityisalueet - rajattuja maankäyttökohteita, joille on määritelty tavoite ja metsänkäsittelyluokka/-luokat	
Esisijainen tavoite luonnon monimuotoisuuden suojelu (Metsätalous Oyn hallinnassa olevia suojelukohteita ei lueta IUCN:n kriteerien mukaiseksi lakisääteiseksi suojelualueeksi)	
• suojelumetsä	Metsähallituksen suojelupäätös (esim. luonnonvarasuunnitelman yhteydessä)
• suojelusuo	Valtioneuvoston tai Metsähallituksen suojelupäätös (soidensuojelun täydennysohjelma)
• muu suojelulle varattu maankäyttökohde	Metsähallituksen suojelupäätös (mm. ns. dialogi- ja Metsä-Lappi-kohteet)
Esisijainen perustamistarkoitus tai rajausperuste muu kuin luonnon monimuotoisuus - luontoarvot kartoitettu ja ne turvataan, hoitosuunnitelma laaditaan tarvittaessa	
• valtion retkeilyalue	ulkoilulakiin perustuva, Naturen ulkopuolinen osa voi olla OECM-aluetta
• virkistysalue tai -metsä	Metsähallituksen maankäyttöpäätös
• kaava-alue, jolla erityisiä ympäristö- tai ulkoilu-arvoja	Metsähallituksen maankäyttöpäätös, taustalla maakuntakaavan MY- tai MU-merkintä
• erityisalue, joilla erämaa- tai porolaidunarvoja	osalla kohteista määräaikainen maankäyttösopimus (saamelaiskäräjät, paliskunnat) - arviointi yhteistyössä
• tutkimus- tai geenireservimetsä	toistaiseksi voimassa oleva maankäyttösopimus (Luke); Luonnonvarakeskus vastaa tutkimustoiminnasta, vanhojen metsien tai luonnontilaisten metsien tutkimuslinjan alue mahdollinen OECM - arviointi yhteistyössä
Valtion monikäyttömetsien <u>rajatut</u> luontokohteet - Metsähallituksen metsätalouden ympäristöopas 2018, paikkatiedot Metsätalous Oy	
• metsälakikohde (erityisen tärkeä elinympäristö, 10 §)	rajattuna alueena voi täyttää lakisääteisen suojelualan määritelmän (vrt. LSL luontotyyppien rajauspäätökset)
• uhanalainen luontotyyppi tai lajin esiintymä; muu arvokas metsäelinympäristö	MH:n ympäristöoppaan mukaiset muut luontokohteet
• muu rajattu suojelu-, ennallistamis-, kunnostus- tai luonnonhoitokohde	METSO- ja HELMI-ohjelmien inventoidut, suojelualueita ja/tai lajien suojelua tukevat alueet, mm. metsä-, suo-, paahde-, virta-/pienvesien suojelu- ja aktiivisten luonnonhoitotoimien kohteita
• monimuotoisuuden lisäämisalue tai ekologinen yhteys	alue-ekologisen suunnittelun yhteydessä rajattu ekologista verkostoa tukeva kohde, jolla erityisiä luontoarvoja
Valtion monikäyttömetsien muut <u>rajatut</u> kohteet, joilla (tunnistettuja) luontoarvoja - Metsähallituksen metsätalouden ympäristöopas 2018, paikkatiedot Metsätalous Oy	
• riistakohde	soidinalue, riistaelinympäristö, kunnostettu kosteikko
• kulttuurikohde	esim. perinnebiotooppi (hoidetaan)
• maisemakohde	esim. virkistys-, ranta-, reuna-alue (erityiskäsittely)

Yksityisten maanomistajien metsien monimuotoisuusalueet ja -kohteet	
- Metsälaki, kemera-laki; rajuus- ja sopimus päätökset, paikkatiedot Suomen metsäkeskus (SMK)	
<ul style="list-style-type: none"> • rajattu metsälakikohde (erityisen tärkeä elinympäristö, 10 §) 	rajattuna alueena voi täyttää lakisääteisen suojelualueen määritelmän (vrt. LsL luontotyyppien rajuuspäätökset)
<ul style="list-style-type: none"> • metsätalouden ympäristötukisopimuskohteen 	kemera-lakiin perustuva määräaikainen ympäristösopimus (10 v), kohteena esim. laajennettu metsälain elinympäristö
<ul style="list-style-type: none"> • metsätalouden luonnonhoitohankealue (toteutuneet toimenpiteet) 	SMK:n rajaama arvokas metsäelinympäristö, jolla toteutetaan toimenpiteitä hankesuunnitelman mukaisesti (hankesopimuksessa 10 v turvaamisvelvoite)
<ul style="list-style-type: none"> • muu rajattu arvokas elinympäristö 	SMK:n rajaama edellisiin aluetyyppeihin sisällymättömän kohde
Yritysten metsien monimuotoisuusalueet ja -kohteet	
- perusteena oleva ohjeistus ja paikkatiedot tarvitaan	
<ul style="list-style-type: none"> • suojeltu metsäalue 	muu kuin YSA; yrityksen johdon päätös
<ul style="list-style-type: none"> • rajattu metsälakikohde (10 §) 	rajattuna alueena voi täyttää lakisääteisen suojelualueen määritelmän
<ul style="list-style-type: none"> • rajattu luontokohde 	paikkatietorajuus, vastaava kuin valtion alue-ekologisen suunnittelun kohteet
<ul style="list-style-type: none"> • muu rajattu kohde, joilla (tunnistettuja) luontoarvoja 	paikkatietorajuus, vastaava kuin valtion alue-ekologisen suunnittelun kohteet
Kaupunkien ja kuntien monimuotoisuusalueet ja -kohteet	
- perusteena oleva ohjeistus ja paikkatiedot tarvitaan	
<ul style="list-style-type: none"> • kaavalla suojeltu metsä- tai muu luontoalue 	muu kuin YSA; SL- tai muu suojelualuevarauksen kaavamerkintä ja sitova kaavamääräys;
<ul style="list-style-type: none"> • kaavalla osoitettu retkeily- tai ulkoilualue 	VR- aluevarauksen kaavamerkintä, sitova kaavamääräys; kartoitetut luontoarvot, hoitosuunnitelma
<ul style="list-style-type: none"> • rajattu luontokohde 	paikkatietorajuus, hoitotarvemerikintä (ml. käytön rajoitus)
<ul style="list-style-type: none"> • muu rajattu kohde, joilla (tunnistettuja) luontoarvoja 	paikkatietorajuus
Maaseudun maisema-alueet ja monimuotoisuuskohteet	
<ul style="list-style-type: none"> • maisemanhoitoalue 	YM:n päätöksellä (LsL 32§), liittyy hoitosuunnitelma
<ul style="list-style-type: none"> • maatalouden ympäristötukisopimusalue 	ELY-keskuksen päätös, määräaikainen ympäristötukisopimus (5v), liittyy hoitosuunnitelma; kohteena arvokas perinnebiotooppi, voi olla myös maatalouskosteikko

2. Potentiaalisia OECM-alueityyppejä, joiden rajuusperusteet ja/tai suunnitelmallisen hoidon toteutumisen arviointi edellyttävät tarkempaa kohdekohtaista selvitystä

ALUETYYPPI	PERUSTELUJA, HUOMIOITA
Erityisalueita, joilla päätös koko alueen suojelurajuudesta olemassa, yleensä aluetyypin kohderajuus sisältää luonnonsuojelualueita, kaavassa aluevaraus tai erityisominaisuusmerkintä	
<ul style="list-style-type: none"> • kansallinen kaupunkipuisto 	11 ympäristöministeriön päätöksellä perustettua puistoa; suojelualueiden ja rakennettujen alueiden ulkopuoliset osat mahdollista OECM-alueita; kaavamerkintä (kp)
<ul style="list-style-type: none"> • Unescon luonnon maailmanperintöalue 	Merenkurkun maailmanperintöalue; suojelualueyden, yhteistoiminta-alue mahdollista OECM-alueita; kaavamerkintä (un)

<ul style="list-style-type: none"> Unescon biosfäärialue 	Saaristomeren, Pohjois-Karjalan biosfäärialueet; suojelualueydin, yhteistoiminta-alue mahdollista OECM-alueita; kaavamerkintä (un)
<ul style="list-style-type: none"> vanhojen 1978-1996 luonnonsuojeluohjelmien toteuttamatta jäänyt osa tai kaavan Natura-aluevaraus 	Is-ohjelmista VN-päätös; perustettujen luonnonsuojelualueiden ulkopuolelle jääneet ohjelmakohderajauksen alueet (rantojen suojeluohjelma, lintuvesiohjelma jne) tai toteutumattomat Natura-alueen varausmerkinnät (nat)
Arvotettuja alueita, joiden luontoarvot on ohjelmallisesti kartoitettu⁴²; rajaukset voivat sisältää luonnonsuojelualueita, voi olla kaavassa suojelualuevarauksena (S, SL, SM) tai erityisominaisuusmerkintöinä, koko alueella ei ole päätöstä suojelusta	
<ul style="list-style-type: none"> arvokas lintualue 	rajaus BirdLife Suomi (FINNIBA, MAALI); kaavassa voi olla luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän alueen merkintä (luo)
<ul style="list-style-type: none"> arvokas vedenalainen alue 	rajaus Suomen ympäristökeskus (EMMA); merialue-suunnitelmassa tai kaavassa voi olla luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen merkintä (luo)
<ul style="list-style-type: none"> arvokas geologinen alue 	rajaus Suomen ympäristökeskus ⁴³ ; kaavassa voi olla harjun tai arvokkaan geologisen muodostuman merkintä (ge)
<ul style="list-style-type: none"> valtakunnallisesti arvokas maisema-alue 	valtioneuvoston päätös (rajatiedot SYKE); kaavassa on maisemallisesti arvokkaan alueen merkintä (ma)
Alueita, joiden luontoarvot on tunnistettu; ei aina selkeätä rajausta; suojelutoimien suunnitelmallisuus tai jatkuvuus voi olla epävarma	
<ul style="list-style-type: none"> flada, kluuvi tai pienvesi (vesilaki 11 §) 	luontokohteina rajattuina ja seurannan piirissä olevina voivat täyttää OECM-kriteerit (paikkatieto tarvitaan)
<ul style="list-style-type: none"> elinympäristökosteikko (kotiseutukosteikko- SOTKA-, RIEKKO-hankkeet) 	riistahallinnon määräaikaista sopimuskohteita; selkeästi rajattuina ja seurannan piirissä olevina voivat täyttää OECM-kriteerit (paikkatieto tarvitaan)

3. Potentiaalisia OECM-alueityyppejä, joiden in-situ luontoarvot, rajausperusteet ja suunnitelmallisen hoidon toteutumisen arviointi edellyttävät kohdekohtaista selvitystä

ALUEITYYPPI	PERUSTELUJA, HUOMIOITA
Vesienhoitosuunnitelman vesimuodostumia tai niiden osa-alueita, jolla on tunnistettuja erityisiä monimuotoisuusarvoja (ELY-keskus laatii VHS:n, jossa huomioidaan luontodirektiivien vaatimukset; tekee päätöksen tukihakemuksista vesienhoidon toimenpiteiden edistämiseen)	
<ul style="list-style-type: none"> järvialue (esim. Puruvesi) 	vesimuodostuman hyvä ekologinen tila, arviointiperusteena hyvät biologiset tiedot; mahdollinen OECM esim. Natura-alueen bufferi-alueena
<ul style="list-style-type: none"> virtavesi (esim. Ivalojohti) 	vesimuodostuman hyvä ekologinen tila, arviointiperusteena hyvät biologiset tiedot; mahdollinen OECM esim. Natura-alueiden yhdysalueena
Kulttuuriperintöalueita, joilla on tunnistettuja erityisiä monimuotoisuusarvoja	
<ul style="list-style-type: none"> valtion kulttuurihistoriallinen kohde 	Metsähallituksen maankäyttöpäätös; joissakin tapauksissa mahdollinen OECM-kohde, jolla esim. erityisiä luonnonmaisemallisia arvoja
<ul style="list-style-type: none"> valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde (suoja-alueineen) 	Museoviraston päätös; joissakin tapauksissa esim. laajempi rauhoitettu hylkyalue mahdollinen OECM-kohde, voi olla kaavassa esim. SM-varausmerkintä

⁴² ohjelmallinen kartoitus viittaa siihen, että luontoarvoja arvotetaan ennalta sovittuja kriteerejä vasten

⁴³ valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat, kivikot, moreenimuodostumat, kallioalueet

Käyttö- tai liikkumisrajoitusalueita, joilla on tunnistettuja monimuotoisuusarvoja	
• jokisuun kalastuskieltoalue	kalastuslakiin perustuva puskurietäisyys, rauhoitusperusteena vaelluskalat, (paikkatieto on olemassa)
• määräaikainen kalastuksen rauhoituspiiri	ELY-keskuksen päätös; rauhoitusperusteena esim. kutualue
• vesiliikenteen rajoitusalue	ELY-keskuksen päätös; kun rajausperusteena luontoarvot, mahdollinen OECM
• puolustusvoimien suoja-alue	mahdollisen OECM-alueen perusteena inventoidut luontoarvot (maalla/merellä), hoitosuunnitelma

4. Aluetyyppejä, jotka eivät sellaisenaan täytä OECM-kriteerejä

ALUETYYPPI	PERUSTELUJA, HUOMIOITA
Metsäsertifiointikriteereihin tms. perustuva alue ilman tunnistettuja in-situ luontoarvoja ja/tai niihin perustuvaa rajauspäätöstä - OECM-status edellyttää (paikkatieto)rajausta luontokohteena	
• suojelun alueen reuna-alue	
• suon vaihtumisvyöhyke	
• vesistön suojavyöhyke	
• ekologinen käytävä	
• säästöpuuryhmä	usein hyvin pienialainen, ei merkitystä OECM-kohteena
Kaupunkialueen viherrakennearue, ei erityisiä luontoarvoja ja/tai ei selkeää alerajausta	
• luonnonmuistomerkki	usein hyvin pienialainen, ei merkitystä OECM-kohteena
• lähivirkistysmetsä	VL- aluevarauksen kaavamerkintä, ei erityisiä luontoarvoja tai arvoja turvataan erikseen rajattuina luontokohteina
• rakennettu puisto tai viheralue	VP- aluevarauksen kaavamerkintä, ei erityisiä luontoarvoja
• istutettu niittynurmikko tai keinotekoinen hulevesikosteikko	ei yleensä erityisiä luontoarvoja
• kaavoihin sisältyvät kehittämisperiaate/-tarve- tai erityisominaisuus-merkinnät	esim. ekologinen kehittämisvyöhyke, viheryhteystarve, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo) tai muu ominaisuusmerkintä - ko. merkinnöissä ei yleensä selkeää rajausta, eikä sitovaa kaavamääräystä;
Arkeologinen kohde, ei erityisiä luontoarvoja	
• rakennettu alue tai kohde	
• vedenalainen hylky	
Käyttörajoitusalue omalla päätöksellä, ei luontoarvoihin perustuvaa viranomaisen päätöstä	
• hakkuurauhoitusalue	yksityisen maanomistajan oma päätös
• metsästysrajoitusalue	metsästysseuran oma päätös
• kalastusrajoitusalue	osakaskunnan oma päätös
Erityisalue, jolla liikkumisrajoitus, ei erityisiä luontoarvoja	
• energiantuotantoalue	tuulipuisto, ydinvoimalan edusta merialueella
• puolustusvoimien hallinta-alue (maa/meri)	toistaiseksi voimassa oleva maankäytösopimus (MH-PV) maihinnoituskielto- ja suoja-alueet
Muu erityinen alue tai -kohde, ei tunnistettuja luontoarvoja ja/tai ei selkeää rajausta	
• pienpetojen poistoalue	jos arvokas lintualue, voi rajattuna täyttää OECM-kriteerit
• luomusertifiointialue	rajauksella ei yhteyttä erityisiin luontoarvoihin
• ekologisen kompensaation kohde	kohdekohtaisesti harkittava OECM-kriteerejä vasten kompensaation toteuduttua